הבנק הסיני כמוסד קהילתי

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

מייסדים כמנהיגי קהילה

הדירקטורים של הבנקים הסיניים היו גם מנהיגי הקהילה. Lim Peng Siang כיהן כנשיא לשכת המסחר הסינית של סינגפור (Singapore Chinese Chamber of Commerce) בשנים 1913 עד 1916, למעט 1914, וכחבר במועצה המייעצת הסינית (Chinese Advisory Board) בשנים 1921 עד 1941. Tan Cheng Siong מ־Oversea-Chinese Bank היה שופט שלום (Justice of the Peace), חבר בלשכת המסחר וחבר במועצה המייעצת הסינית. סוחרי ההוקיין נפגשו במועדונים כמו Goh Loo Club ו־Ee Hoe Hean Club, שבהם החליפו חדשות מסין וסגרו עסקים. שם הוצג Tan Chin Tuan בפני הבנקאים שהעסיקו אותו לימים.[1]

החפיפה הזאת הביאה לבנקים את פיקדונותיהם. היא גם יצרה את ניגודי העניינים שחשפו הקריסות של 1913 ו־1931. קשה היה לסרב להלוואה לדירקטור שהיה מנהיג הקהילה. מפקיד שבטח בו באופן אישי שאל לעתים רחוקות כיצד מנוהל הבנק. הפקודה הקולוניאלית של 1914 טיפלה בהיבט אחד של הבעיה, כשהגבילה הלוואות בלתי מובטחות לדירקטורים. הבעיה העמוקה יותר, ריכוז חסכונותיה של קהילה שלמה בגורלן של כמה משפחות מובילות, נפתרה רק כשהבנקים צמחו אל מעבר לחוג מייסדיהם.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

טיפוח הרגלי הבנקאות

הבנקים הסיניים הביאו את הבנקאות לאנשים שהבנקים האירופיים לא הגיעו אליהם. Huff טוען שהם פנו לשוק של חוסכים, אנשי עסקים ויזמים סינים שהבנקים האירופיים לא יכלו לשרת, ועודדו את הרגלי הבנקאות בקהילה הרחבה. הם גם הלוו למגוון רחב יותר של עסקים, ובהם תעשייה, שהבנקים האירופיים התעלמו ממנה ברובם והעדיפו מימון סחר ומשכנתאות באיכות גבוהה.[2] בכך מילאו הבנקים הסיניים תפקיד פיתוחי שחרג משירות קבוצת הניב שלהם.

הם קיבלו על עצמם גם תפקידי נאמנות. ממאי 1919 שימש Ho Hong Bank כמנהל עיזבון וכנאמן.[3] עבור משפחות סיניות, ניהול עיזבון בידי בנק שהדירקטורים שלו מוכרים בקהילה הציע דרך ביניים בין מנהל עיזבון מן המשפחה, שעלול להיות משוחד, לבין חברת נאמנות אנגלית, שעלולה שלא להבין את מנהגי המשפחה הסינית. פרק III של חלק A תיאר את הקשיים המשפטיים של נאמנויות האבות הסיניות. חלק E מראה כיצד צמחו עסקי הנאמנות של המרכז הפיננסי המודרני מראשית כזו.

חינוך ופילנתרופיה

מנהיגי הבנקים הסיניים מימנו בתי ספר ומוסדות צדקה בהיקף רחב. Tan Kah Kee ייסד את The Chinese High School בסינגפור ב־1919 ואת אוניברסיטת שיאמן (Xiamen University) ב־1921. Lee Kong Chian עמד בראש הנהלת The Chinese High School בשנים 1934 עד 1957, והקים ב־1952 את Lee Foundation, עם שלוחות במלאיה מ־1960 ובהונג קונג מ־1965.[4] הפילנתרופיה חיזקה את המעמד שהבנקים היו תלויים בו. בנקאי שמימן את בתי הספר של הקהילה היה בנקאי שחבריה הפקידו בידיו את חסכונותיהם.

הדפוס הזה ממשיך לעצב את היחסים בין הבנקים של סינגפור לבין המשפחות העשירות שייסדו אותם או שלטו בהם. משפחות שבנו בנקים בנו גם קרנות, שעדיין מחזיקות בנתחים משמעותיים ומממנות חינוך, תרבות ומחקר. פרק III של חלק E בוחן את המשרד המשפחתי (family office) ואת המבנים הפילנתרופיים שבאמצעותם מוחזק עושר כזה כיום.

מבנק קהילתי לאלוף לאומי

בנק הניב לא שרד כטיפוס. לקוחותיו חרגו מקהילת הניב, מנהליו אימצו את שיטות הבנקאות המערבית, והמדינה החלה בסופו של דבר לפקח עליו כמו על כל בנק אחר. המוסד שצמח מהמיזוג של 1932 הוא כיום אחד הבנקים הגדולים בדרום־מזרח אסיה. בסוף 2025 דיווח

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

OCBC על סך נכסים של 675.69 מיליארד $S ועל רווח נקי של 7.42 מיליארד $S.[5] ההיקף הוא תוצאה של התפתחויות מאוחרות יותר, שחלקים C, D ו־E בוחנים. אולם היסודות הונחו בשנים שבין המלחמות: בנק בבעלות הון סיני סינגפורי, בעל אוריינטציה אזורית, בהנהגת אנשים שמעמדם בקהילה העניק למפקידים ביטחון.

טעות נפוצה

OCBC מתואר לעתים כבנק שנוסד ב־1932. למעשה, התאגיד של 1932 היה תוצר של מיזוג הצלה של שלושה בנקים הוקיין שנוסדו ב־1912, ב־1917 וב־1919, ששניים מהם היו בקשיים חמורים לאחר ההפסדים של 1931. מטעה באותה מידה לתאר את בנקי הניב כמועדונים סגורים. הונם והנהגתם באו מקבוצת דוברים אחת, אך הם קיבלו פיקדונות מציבור סיני רחב יותר, ובמקרה של Kwong Yik גם מלקוחות מלאים וצ'טיאר (Chettiar), הלוו ליצרנים ולא רק לסוחרים, ופתחו סוכנויות במקומות רחוקים כמו לונדון וניו יורק.

הערות

1. Wikipedia, “Lim Peng Siang” (נצפה בנובמבר 2026): נשיא Singapore Chinese Chamber of Commerce בשנים 1913 עד 1916, למעט 1914, שבה היה סגן הנשיא; חבר ב־Chinese Advisory Board בשנים 1921 עד 1941; סירב כמה פעמים למושב במועצה המחוקקת; ISEAS, “Biographical Notes: Tan Chin Tuan (1908–2005)”, 2023, עמ’ 1: Tan Cheng Siong כיהן כשופט שלום והיה חבר ב־Chinese Chamber of Commerce וב־Chinese Advisory Board; ISEAS, “Biographical Notes: Tan Chin Tuan (1908–2005)”, 2023, עמ’ 1: Goh Loo Club ו־Ee Hoe Hean Club היו מקומות שבהם נפגשו סוחרי ההוקיין, החליפו חדשות מסין ובחנו עסקים; Tan Chin Tuan הוצג שם בפני Tan Ean Kiam ובפני המנהל הכללי של Chinese Commercial Bank, שהעסיק אותו לימים. ↩

2. W. G. Huff, “Currency Boards and Chinese Banking Development”, 2003, עמ’ 4 ו־8: הבנקים הסיניים “tapped a market of Chinese savers, businessmen and entrepreneurs that European banks did not reach” ובמלאיה “encouraged the banking habit’ and attracted additional finance”; W. G. Huff, “Currency‘ Boards and Chinese Banking Development”, 2003, עמ’ 7–9: עניינם העיקרי של הבנקים האירופיים נותר מימון הסחר החוץ, ועוד מעט הלוואות משכנתא על נכסים

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

באיכות גבוהה; הבנקים הסיניים "financed a wide range of activities, including manufacturing". ↩

3. Wikipedia, "Ho Hong Bank" (נצפה בנובמבר 2026): ממאי 1919 החל הבנק לשמש כמנהל עיזבון וכנאמן. ↩

4. Wikipedia, "Tan Kah Kee" (נצפה בנובמבר 2026): ייסד את The Chinese High School (כיום Hwa Chong Institution) ב־1919 ואת Xiamen University ב־1921; Wikipedia, "Lee Kong Chian" (נצפה בנובמבר 2026): יו"ר הנהלת The Chinese High School בשנים 1934 עד 1957; הקים את Lee Foundation בסינגפור ב־1952, שלוחה במלאיה ב־1960 ואת Lee Foundation Limited בהונג קונג ב־1965. ↩

5. OCBC, *Annual Report 2025*, "Financial highlights" (ocbc.com, נצפה בנובמבר 2026): סך נכסים 675.69 מיליארד דולר; רווח נקי 7.42 מיליארד דולר. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.